

KLUMME:

Alle vinder, når vi investerer i piger og kvinder

Af Ulla Tørnæs

Vi når ikke verdensmålene i 2030, hvis vi ikke får pigerne og kvinderne med ombord. Hvis ikke vi styrker kvinders og pigers rettigheder og sikrer dem bedre muligheder for livsudfoldelse, så har resten af FN's verdensmål trange kår. Retten til at bestemme over egen krop er fuldstændig afgørende.

Som født og opvokset i et rigt og trygt samfund som Danmark har jeg først og fremmest følt en forpligtelse overfor de hundrede millioner af kvinder verden over, der ikke nyder de samme rettigheder som mig.

Jeg husker meget tydeligt min første tid som udviklingsminister tilbage i 2005. Som mor til tre små piger var det en rystende oplevelse at møde børn, der selv var mødre! Det var rystende at møde kvinder på min egen alder, der havde været udsat for grov vold – alene

fordi, de var kvinder.

Jeg glemmer aldrig fortællingen fra kvinden, der ikke kunne arve sin mand – men hvor arven til gengæld gik i arv til mandens brødre.

Jeg glemmer heller aldrig den mor i Etiopien, der i desperation og afmagt rakte sit etårige barn frem til mig, fordi hun vidste, at hun ikke var i stand til at sikre barnet og dets fem søskende et godt liv. Forældrekærlighed er en universel størrelse, og derfor giver det stadig et stik i hjertet at tænke på den hændelse.

Alle disse skæbnefortællinger har været definerende for mit engagement og min kamp for kvinders rettigheder i udviklingslande. Jeg følte det som min pligt at være talerør for dem og bidrage til at ændre verden på deres vegne.

Det er det eneste rigtige at gøre. Når man har mødt krænkede og mishandlede piger og kvinder rundt om-

Ulla Tørnæs (f. 1962) er forhenværende udviklingsminister og medlem af Folketinget for Venstre. Hun har også været uddannelses- og forskningsminister og medlem af Europa-Parlamentet.

Jeg glemmer aldrig fortællingen fra kvinden, der ikke kunne arve sin mand - men hvor arven til gengæld gik i arv til mandens brødre.

kring i verden, så går det op for én, at det ikke bare er tal i en statistik. Det er piger og kvinder som mig selv og mine døtre, der bare ikke har været lige så heldige at være født i et land som Danmark.

Konfronteret med de skæbner skal der ikke meget til at overbevise én om, at de midler, vi giver i udviklingsbistand, gør en stor forskel. En forskel, der i visse situationer er et spørgsmål om liv eller død. Jeg kan med mine sammenlagt næsten otte år som udviklingsminister bevidne, at verden er blevet et bedre sted. Det har Danmark bidraget markant til, og vi kan være stolte af det gode ry, vi nyder på den internationale scene, blandt andet ved at vi i mere end fyrré år har levet op til FN's målsætning om at bidrage med 0,7 procent af vores BNI til udviklingsbistand.

Kernen i mit udviklingspolitiske virke er først og fremmest kampen for basale menneskerettigheder for kvinder, fordi det er moralsk rigtigt. Men det er også klogt.

For når piger og kvinder ikke har ret til egen krop, ret til at bestemme, hvem de vil have børn med, hvor mange de vil have og hvornår, er det en fratagelse af muligheden for at kunne bestemme over eget liv, færdiggøre sin skolegang og uddannelse – og dermed bidrage til udvikling.

Det gør en kæmpe forskel menneskeligt, socialt og samfundsøkonomisk

for en kvinde, om hun bliver gravid som 13-årig eller efter eget ønske måske som 22-årig.

Basale rettigheder for kvinder er altså en afgørende forudsætning for at nå de øvrige verdensmål om for eksempel bekæmpelse af sult og fattigdom, klimaindsats og adgangen til uddannelse.

Prisen for Global Gag Rule

I krisetid er kvinder og pigers rettigheder desværre blandt de første – og største – ofre. Når skolerne lukker, bliver pigerne oftere giftet bort.

I en tid, hvor coronapandemien har sit tag i verden, var det derfor en særlig glæde for mig, da præsident Joe Biden som en af sine første præsidentielle gerninger skrottede den forhadte 'Global Gag Rule'.

Donald Trump genindførte i februar 2017 Global Gag Rule som noget af det første, da han indtrådte som præsident, og han strammede op for den i løbet af sin præsidentperiode.

Kort fortalt går Global Gag Rule ud på, at organisationer, der modtager udviklingsbistand fra USA, ikke må hverken oplyse om eller henvise til muligheden for abort. Dermed trak USA også støtten til FN's befolkningsfond, der netop arbejder med at sikre piger og kvinder adgang til familieplanlægningsydelser.

Global Gag Rule har betydet tilbageskridt for millioner af piger og kvinder verden over, fordi organisationer, der vejleder om abort, også løfter en bred vifte af andre opgaver inden for reproduktiv sundhed, ek-

sempelvis oplysning om og adgang til prævention.

Ifølge Sex & Samfund har prisen for Global Gag Rule været høj: 8 millioner har mistet sundhedsydelser, 6 millioner uønskede graviditeter kunne være forebygget, 1,8 millioner usikre aborter og 20.000 dødsfald blandt mødre kunne være forhindret. Det er naturligvis statistik, men bag tallene gemmer der sig millioner af tragiske skæbnefortællinger i verdens fattigste lande.

Eksempler på sådanne tragedier er voldtægtsofre, børneægteskaber og kvinder med sociale og sundhedsmæssige udfordringer, der ikke har haft adgang til vigtige sundhedsydelser.

Et skridt frem – hvor mange tilbage?

Der er heldigvis meget at bygge på i et revitaliseret samarbejde med den nye, amerikanske regering. For da USA trak stikket på kampen for kvinder og pigers rettigheder til egen krop, var vi en gruppe ligesindede lande, der samlede sig som modreaktion. I min tid som udviklingsminister var jeg sammen med Holland, Belgien og Sverige med til at lancere den politiske bevægelse She-Decides, som blev et stort tilløbsstykke for regeringer og organisationer rundt omkring i verden. Samtidig hævdede jeg det danske bidrag til kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder. Vi gjorde meget for at afbøde ulykkerne, da USA smækkede døren til området.

Nu er USA kommet tilbage, og det har vi virkelig brug for her midt i den verdensomspændende coronapandemi, som vi endnu langt fra har set enden på – og som vi ikke kender de langsigtede konsekvenser af. Hverken

for dansk økonomi, økonomien i udviklingslande eller for verdensøkonomien. Vi ved ikke, hvor langt vi er sat tilbage i forhold til at nå verdensmålene i 2030. Vi ved ikke, hvad det konkret har betydet for kampen for kvinder og pigers ret til egen krop.

Sikkert er det, at der er skader, der skal udbedres.

Ifølge UNESCO er der for eksempel risiko for, at 11 millioner piger ikke vender tilbage til skolen i år.

Det er vigtigt at forstå, at for mange piger er skolegangen en livline. Det er mere end en bedre fremtid. Det er et bolværk mod børneægteskaber, graviditet og vold.

Lukning af skoler, forringet økonomi og øget fattigdom på grund af COVID-19 vil ifølge UNFPA føre til 13 millioner flere børneægteskaber over en tiårig periode – især i Vestafrika og Asien. Millioner af piger kommer altså til at betale en meget høj pris, hvis indsatsen for at forebygge børneægteskaber forringes.

UNESCO beskriver meget fint konsekvenserne i dette citat:

“When a girl’s education is cut short, the impact can be felt for generations. It leaves a vital gap in their community, their country and the world.”

Det bakkes i øvrigt op af et andet estimat fra UNESCO, der skønner, at antallet af fattige i verden ville blive reduceret med 170 millioner, hvis alle børn i de fattigste lande havde basale læsefærdigheder. Igen en understregning af, hvor vigtig investering i skolegang er.

Og vi behøver jo sådan set ikke tal for at forstå, at det selvfølgelig gør en

forskel for den enkelte piges muligheder for at bidrage til udviklingen af samfundet, om hun færdiggør sin skolegang, eller om hun for eksempel bliver giftet bort.

Idealisme og pragmatisme går hånd i hånd

Som ovenstående mere end antyder, har jeg først og fremmest været drevet af idealisme i min kamp for kvinders og pigers rettigheder.

Pragmatikeren i mig er dog meget bevidst om noget helt andet, nemlig at udviklingspolitik er en utrolig svær dagsorden at skabe synlighed omkring herhjemme – og dermed folkelig forståelse, der er forudsætningen for at bruge rundt regnet 16 milliarder kroner årligt i udviklingsbistand.

Jeg har ofte fået stillet spørgsmålet: Nyttet det noget, og hvorfor bruger vi ikke pengene på vores ældre?

Mit svar har altid været, at Danmark har åbenlyse egeninteresser i at investere i en mere retfærdig verden, for det handler også om sikkerhedspolitik!

Et godt eksempel er problematikken om den ukontrollerede befolknings-tilvækst i visse afrikanske lande. Det sætter pres på jordens ressourcer, og vi risikerer, at det medfører yderligere uønsket migration til Europa og yderligere radikalisering særligt blandt unge mænd i udviklingslande.

Det er præcis derfor, at støtte til oplysning om prævention og abort, støtte til pigers skolegang og generelle investeringer i piger og kvinders mulighe-

der er så vigtige! Det er en vigtig faktor i at bremse befolkningstilvækst.

Og pengene strækker langt i verdens fattigste lande, for udviklingspolitik er ikke raketvidenskab.

Tag noget så fuldstændig simpelt som piger og kvinders adgang til hygiejneartikler. Det gør en verden til forskel for piger og kvinders mulighed for at gå på arbejde og i skole, at der er adgang til hygiejneartikler. Jeg har ofte besøgt afrikanske skoler, hvor dele af begrundelsen for pigers fravær var, at de havde menstruation!

Der findes en masse eksempler på, at manglende adgang til fuldstændig basale ting er en stopklods for fremskridt i udviklingslande. Udviklingsbistand skal derfor ses som en katalysator for positiv udvikling.

Ny udviklingspolitisk strategi

Verden er blevet et bedre sted, men vi har stadig lang vej at gå.

Sikkert er det, at det er både rigtigt og klogt at kæmpe for pigers og kvinders rettigheder. Ifølge en McKinsey-rapport om ulighed ville det globale BNP stige med 25 procent, hvis kvinder fik de samme rettigheder og muligheder som mænd.

Det fortjener en fremtrædende plads i den kommende udviklingspolitiske strategi. Jeg håber, den vil bero på lige så bred politisk konsensus, som da jeg var minister.

Alle vinder, når vi investerer i piger og kvinder.

○○○